

ATA karnet je međunarodni carinski dokument koji se koristi za pojednostavljenje privremenog uvoza. Propisan je Konvencijom o privremenom uvozu. Cilj Konvencije je da omogući privremeni uvoz robe bez primjene redovnog carinskog postupka u zemlji privremenog uvoza i da obezbijedi garancije za carinu i druge uvozne dažbine i takse na privremeno uvezenu robu. U Crnoj Gori ga izdaje Privredna Komora Crne Gore. Specifičnost ovog dokumenta ogleda se i u tome što se može koristiti bez angažovanja špeditera.

Carinska deklaracija je radnja kojom lice u propisanom obliku i na propisan način zahtijeva da se roba stavi u neki od carinskih postupaka. Carinska deklaracija se podnosi u pisanoj formi, elektronskom razmjenom podataka ili usmeno, odnosno drugim radnjama kojima lice koje drži robu zahtijeva stavljanje u carinski postupak.

Carinska kontrola je obavljanje propisanih radnji, kao što je: pregled robe, kontrola postojanja i ispravnosti dokumentacije, pregled knjigovodstvenih i ostalih dokumenata, pregled prevoznih sredstava, pregled prtljaga i druge robe koju prenose lica ili koju lica nose na sebi, sprovođenje službenih provjera i ostalih sličnih radnji u cilju obezbjeđivanja pravilne primjene carinskih i drugih propisa koji se primjenjuju na robu koja je predmet carinskog nadzora.

Carinska tarifa je propisom utvrđen spisak roba sa carinskim stopama po kojima se vrši naplata carine.

Carinska vrijednost robe je njena transakcijska vrijednost, a to je stvarno plaćena ili cijena koju treba platiti za robu, utvrđena po pravilima propisanim čl. 29-45 Carinskog zakona.

Carinski dozvoljeno postupanje ili upotreba robe je stavljanje robe u carinski postupak, unošenje robe u slobodnu zonu ili slobodno skladište, ponovni izvoz iz carinskog područja, uništenje robe, ustupanje robe u korist države.

Carinski dug je obaveza lica da plati utvrđeni iznos dažbina i drugih naknada za određenu robu u skladu sa propisima.

Carinski nadzor je skup mjera i radnji koje preuzima carinski organ u cilju sprovođenja carinskih i drugih propisa u odnosu na robu koja podliježe carinskom nadzoru, uključujući mjere za obezbjeđenje istovjetnosti robe od prispjeća na carinsko područje do okončanja carinskog postupka (npr. stavljanje carinskih obilježja, praćenje i čuvanje carinske robe, uzimanje uzoraka, prospekata, fotografija ili drugih podataka, ovjera propisanih dokumenata i dr.).

Carinski organ je nadležna organizaciona jedinica (Uprava carina, carinarnica ili carinska ispostava) koja obavlja poslove utvrđene carinskim i drugim propisima.

Carinski posrednik je carinski zastupnik stranog lica u carinskom postupku koji postupa u svoje ime, a za račun stranog lica.

Carinski postupak je: stavljanje robe u slobodni promet (carinjenje), tranzit robe, carinsko skladištenje robe, oplemenjivanje robe u Crnoj Gori (aktivno oplemenjivanje robe), prerada robe pod carinskim nadzorom, privremeni uvoz robe, oplemenjivanje robe van Crne Gore (pasivno oplemenjivanje robe) i izvoz robe.

Carinski status je status koji roba ima u carinskom postupku, kao domaća ili strana.

Carinski zastupnik je privredno društvo ili preduzetnik koje ima odobrenje od Uprave carina za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom. Zastupanje može biti *direktno*, ako zastupnik djeluje u ime i za račun drugog lica, i *indirektno*, ako zastupnik djeluje u svoje ime, a za račun drugog lica.

Carinskim obilježjem obezbjeđuje se istovjetnost robe od njenog prispjeća na carinsko područje do okončanja carinskog postupka, odnosno od okončanja postupka izvoznog carinjenja do napuštanja carinskog područja. Carinska obilježja su carinska plomba i otisci carinskog žiga ili carinskog pečata. Ako se na carinsku robu ne mogu staviti pomenuta carinska obilježja, carinskim obilježjem smatraju se i opis robe, spiskovi robe i koleta, fotografije, skice ili crteži sa opisom robe, ako su ovjereni od strane ovlašćenog carinskog službenika.

Carinsko područje Crne Gore obuhvata teritoriju Crne Gore, uključujući teritorijalne vode, zalive i vazdušni prostor. Ograničeno je carinskom linijom koja je istovjetna sa državnom granicom Crne Gore.

Carinsko skladište je svako mjesto gdje se roba može smjestiti u skladu sa propisanim uslovima, koje odobri carinarnica i koje je pod carinskim nadzorom. Carinsko skladište može biti javno skladište ili privatno skladište. *Javno skladište* je carinsko skladište u kome svako lice može skladištiti robu. *Privatno skladište* je carinsko skladište namijenjeno skladištenju robe držaoca skladišta.

CITES konvencija (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) je konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore. Cilj konvencije je da se osigura da međunarodni trgovina primjercima divljih životinja i biljaka, njihovim djelovima i derivatima ne ugrozi opstanak istih vrsta u prirodi. Funkcioniše tako što se divlje vrste životinja i biljaka svrstavaju u određene kategorije koje podliježu različitim mjerama kontrole prometa i trgovine.

Dokaz o porijeklu robe je dokument kojim se dokazuje da je roba koja se uvozi/izvozi porijeklom iz određene zemlje (EUR 1, Form A, izjava na fakturi i izjava ovlaštenog izvoznika).

Domaća roba je:

- roba u potpunosti dobijena ili proizvedena u carinskom području;
- roba uvezena iz drugih zemalja, a koja je stavljena u slobodan promet;
- roba dobijena ili proizvedena u carinskom području, ukoliko je dobijena ili proizvedena, u potpunosti, od robe uvezene iz drugih zemalja koja je stavljena u slobodan promet ili ukoliko je u potpunosti dobijena ili proizvedena u carinskom području, a sadrži robu uvezenu iz drugih zemalja koja je stavljena u slobodan promet.

Držalac skladišta je lice kome je carinarnica odobrila da upravlja carinskim skladištem. Carinskim skladištem može da upravlja i carinski organ.

Dužnik je svako lice koje je u obavezi da plati carinski dug.

Granični prelaz je utvrđeno mjesto preko kojeg se vrši prelaz lica, unos i iznos roba.

Identične robe su robe koje su proizvedene u istoj zemlji i koje su iste sa svih aspekata, uključujući fizičke karakteristike, kvalitet i reputaciju, s tim što manje razlike u izgledu ne predstavljaju razlog da se te robe ne smatraju identičnim robama.

Intelektualnu svojinu čine posebna, specifična prava koja imaju autori, pronalazači i ostali nosioci prava intelektualne svojine. Obuhvata dvije podgrupe prava - *autorsko i srodna prava* i *prava industrijske svojine* (žig, patent, dizajn, geografska oznaka porijekla i dr.)

Korisnik skladišta je lice koje je prema deklaraciji obavezno da stavi robu u postupak carinskog skladištenja ili lice na koje su prava i obaveze tog lica prenijete.

Lični prtljag čine predmeti potrebni za putovanje, a njihova neophodnost cijeni se u svakom konkretnom slučaju, na osnovu godišnjeg doba, zanimanja, svrhe i trajanja putovanja itd.

Mjere komercijalne politike su mjere koje propisuju državni organi, a koje utiču na izvoz i uvoz robe, uključujući zaštitne mjere, kvantitativna ograničenja i zabrane.

Nosilac postupka je lice za čiji je račun podnijeta carinska deklaracija ili lice na koje su prenijeta prava i obaveze u vezi s carinskim postupkom.

Ograničena roba je roba čiji uvoz ili izvoz podliježu kontroli izdavanjem odobrenja od strane nadležnog državnog organa.

Ovlašćeni pošiljalac je lice kojem je Uprava carina odobrila da prevozi robu u tranzitnom postupku bez podnošenja robe i tranzitne deklaracije polaznom carinskom organu.

Ovlašćeni primalac je lice kojem je Uprava carina odobrila, da robu, koja se prevozi u tranzitnom postupku, ne podnosi odredišnom organu.

Pariteti isporuke su međunarodna trgovačka pravila čija je osnovna funkcija definisanje obaveza kupca i prodavca. Pariteti se revidiraju na svakih deset godina, a na snazi su trenutno pariteti INCOTERMS 2010, kojih ima ukupno 11.

Podnosilac deklaracije je lice koje podnosi carinsku deklaraciju u svoje ime ili lice u čije je ime carinska deklaracija podnijeta.

Podnošenje robe je obavještanje carinskog organa na propisan način o prispieću robe u carinarnicu ili drugo mjesto koje je naznačeno ili odobreno od strane carinskog organa.

Puštanje robe je radnja carinskog organa kojom se roba stavlja na raspolaganje uz uslove i u svrhe određene carinskim postupkom u koji je roba stavljena.

Slične robe su robe proizvedene u istoj zemlji koje, iako nijesu slične u svakom pogledu, imaju slične karakteristike i slične sastavne materijale koji im omogućuju da obavljaju iste funkcije i da budu komercijalni međusobno razmjenjive. Kvalitet roba, reputacija i postojanje zaštitnog znaka su faktori koje treba imati u vidu prilikom odlučivanja da li su robe slične ili ne.

Slobodna zona je dio carinskog područja Crne Gore na kome se privredne djelatnosti obavljaju pod posebnim uslovima utvrđenim Zakonom o slobodnim zonama. U ovom trenutku u Crnoj Gori postoji jedna slobodna zona i to u Luci Bar.

Strana roba je roba koja nema status domaće roba, kao i roba koja je izgubila status domaće robe. Domaća roba gubi taj status kada je stvarno iznijeta iz carinskog područja.

TARICG je skraćenica za Inegrisanu tarifu Crne Gore. Predstavlja elektronsku bazu podataka Carinske tarife Crne Gore i spoljnotrgovinskih propisa. Formirana je povezivanjem roba (tarifnih oznaka) sa carinskim stopama, uvozno/izvoznim mjerama, tarifnim kvotama i preferencijalima.

TIR karnet je carinski dokument kojim se pojednostavljaju carinske formalnosti u međunarodnom prevozu robe. Nadzor i postupak nad prevoznim sredstvima, kontejnerima i robom u režimu TIR karneta propisan je "Carinskom konvencijom o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR". Ovlašćeni izdavaoc TIR karneta i nacionalni garant u Crnoj Gori je Privredna komora Crne Gore.

Transportna dokumenta su isprave na osnovu kojih se vozar obavezuje da će određenu robu prevesti od mjesta utovara do odredišta koje je naznačio pošiljalac, a za tu uslugu primiće naknadu u vidu vozarine. Zavisno od vrste saobraćaja, odnosno prevoznog sredstva kojim se roba prevozi, postoje sledeće međunarodne isprave: međunarodni tovarni list za drumski prevoz (CMR), tovarni list za međunarodni prevoz željeznicom (CIM), vazduhoplovni tovarni list (AWB), konosman (bill of lading) i dr.

Uvozna carina je carina i druge dažbine koje se plaćaju pri uvozu robe, a imaju isti efekat kao i sama carina.

Zabranjena roba je roba čiji je uvoz ili izvoz zabranjen u skladu sa propisima.